

Bölüm Editöründen

Merhabalar!

Demokrasi Platformu Dergisinin 2022 yılının ilk sayısı ile yeniden birlikteyiz. Akademik bir dergi olmakla beraber her sayısında günceli de takip eden derginin bu defaki sayısının kapak konusu Kafkasya'dır. Kafkasya, Hazar ve Karadeniz arasına sıkışmış olsa da, üzerinde yaşayan farklı topluluklar bağlamında hayli zengin, kuzeyden güneye, doğudan batıya ticaret yollarının kesişme noktasında yerleşmesi ve oldukça verimli topraklara sahip olmasıyla tarih boyunca hep dikkat çeken bir bölge olmuştur. Kafkasya aynı zamanda Milattan önceden başlayarak farklı Türk topluluklarına da ev sahipliği yapmıştır. Bu bağlamda bir anlamda bölgeye, Türklerin en eski yurt yerlerinden birisi de denebilir.

Jeostratejik konumu itibarıyla tarih boyunca Kafkasya için farklı devlet ve imparatorluklar kıyasıya mücadele etmiştir. Güneyden ve kuzeyden sürekli baskı altında kalan bölge, 17-19. Yüzyıllar boyunca Osmanlı, Çarlık Rusya'sı ve Kaçar İran Devleti arasında rekabet alanına dönüşmüştür. Bölgeden ilk çekilen Osmanlı Devleti olmuştur. 19. Yüzyıl başlarına kadar Çarlık Rusya'sı ve Kaçar İran'ı, Kafkasya'nın tamamına hakim olmak üzere çatışmış, sonuçta Aras Nehri'ne kadar olan bölge Çarlık Rusya'sının egemenliği altına girmiştir. Çarlık Rusya'sı döneminde Kafkasya, Şeyh Şamil'in özgürlük mücadelesiyle dünya gündemine taşınmıştır. Çarlığın yıkılmasından sonra bölgede bağımsız devlet varlıkları ortaya çıkmış, ancak bu durum uzun sürmemiş, nihayetinde Kafkasya'nın tamamı Çarlık döneminde olduğu gibi yeniden Sovyet Rusya kontrolüne girmiştir. SSCB'nin dağılmasından sonra Kafkasya'nın güneyinde, bugün de bağımsızlığını sürdüren üç devlet ortaya çıkmış olup, Kuzey kısmı bugün hala Rusya Federasyonu'na bağlı bir bölge olarak varlığını sürdürmeğe devam etmektedir.

SSCB'nin dağılmasından sonra Kafkasya dünyanın büyük devletlerinin dikkatini daha fazla çekmeye başlamıştır. Zengin doğal servetlerinin yanı sıra birliğin dağılmasına paralel şekilde hem Azerbaycan'a mahsus Karabağ'da, hem de Gürcistan'da silahlı çatışmaların meydana gelmesi Kafkasya'nın, "sıcak çatışmalara yatkın bölge" olarak dünyada tanınmasına sebep olmuştur. Bu bağlamda dünyanın büyük güçleri Kafkasya'da etkin olabilmek için yıllar boyunca

kendi çıkarlarına uygun politikalar üretmiş, güçlü pozisyonlar almaya çalışmışlardır. Bilindiği gibi büyük güçler söz konusu pozisyonlarını bugün de devam ettirmeye çalışmaktadırlar. Lakin 2020 yılında meydana gelen 44 günlük Karabağ Savaşı ve Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarını kurtarması, bölge ile ilgilenen büyük güçleri politikalarında değişiklikler yapmak zorunda bırakmış ve yıllardır devam ettirmekte oldukları statükoda köklü değişiklik yaparak Azerbaycan ile hesaplaşmadan Kafkasya'da etkin politika üretemeyeceklerini anlamışlardır.

Demokrasi Platformu Dergisi'nin bu sayısı yine zengin bir içeriğe sahip olmakla birlikte bu nedenden dolayı ağırlıklı olarak Kafkasya ve Azerbaycan konusuna ağırlık vermek istemiştir. Nitekim bu sayıda yer alan birbirinden kıymetli hakemli akademik makaleler, ilerleyen dönemde derginin bilim camiasında daha çok tercih edilir bir yayına dönüşeceğine işaret etmektedir. 11. Yılında 36 sayısı ile okurlarının önüne çıkan Demokrasi Platformu dergisinin bu sayısında rapor, röportaj, makaleler ve kitap değerlendirmesi bulunmaktadır. Akademik makalelerin yanı sıra her sayıda olduğu gibi bu sayıda da önemli bir röportaja yer verilmiş olup Karabağ savaşıyla dünyada adını duyuran Kafkas ülkesi Azerbaycan'ın Ankara Büyükelçisi Sayın Reşad Memmedov, güncel konulardaki görüşlerini dergimiz okurlarıyla paylaşmıştır. Bilindiği gibi 15 Haziran 2021'de Şuşa'da, Türkiye ile Azerbaycan arasında stratejik müttefiklik anlaşması imzalanmıştır. Bu bağlamda anlaşmanın önemi, ülkelerimizin bir birleriyle daha sıkı kaynaşması ve bütünleşmesi konusunda değerli Prof. Dr. Selma Yel Hocamızın yazısı da dergimizin bu sayısında yer almıştır. Bunun yanında; Sedanur Şeyban tarafından "Etki Ve Sonuçları Bakiminden İkinci Karabağ Savaşı'ni Farklı Açidan Okumak: Türk Dünyası Ve Dönüşen İş Birliği" adlı çalışmasıyla Türk Dünyasının mevcut durumu ve pozisyonları incelenmiş; Esma Özdaşlı çalışmasında "Uluslararası Hukuk Açısından İkinci Karabağ Savaşı Ve Sonrasında Ermenistan'da Çocuk Asker Kullanımı" konusunu irdelemiş ve Ermenistan'ın savaş ve insanlık suçlarını objektif bir şekilde ele almış; Kenan Ziya Taş, "Masal Ülkesinin Kahramanı: Kafkasya Fatih Özdemiroğlu Osman Paşa"yı konu edinmiş ve Kafkasya mücadelesine değinmiş; Vefa Kurban, "Jeopolitik İşbirliği Türkiye - Rusya İlişkileri: Vladimir Putin Dönemi (2000 – 2005)" adlı çalışmasın Putin dönemini çok boyutlu olarak ele almış; Reşad Mustafa,

“Albaniya/Arranın Varisi Şeki ve Selçuklu Devleti İle Münasabetleri” konulu çalışmada dönemin şartları ve imkânlarını ele almış; Tofig Mustafazade, “19. Yüzyılın Sonları Ve 20. Yüzyılın Başlarında “Makedonya Meselesi” Ve Büyük Devletler” konusunu tartışmıştır. Bunun dışında dergide Nil Yıldız Duban, “Sınıf Öğretmenlerinin Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uygulanan Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmasıyla Covid’in etkilerini ele almış ve Ahmet Gündüz ise “Geygel Aşiretine Ait Nfs.D 1907-1908- 1909 Numaralı Ve H 1260-1266 (M.1844-1850) Tarihli Nüfus Defterlerinde Tespit Edilen Bilgiler” bağlamında tarihi vesikalar ile konuya açıklık getirmiştir.

Bu sayının editörü olduğum günden itibaren tavsiye ve desteklerini gördüğüm, dahası gecelerini gündüzlerine katarak şahsımla beraber özverileriyle çalışan, Prof. Dr. Özcan Güngör ve Prof. Dr. Selma Yel hocalarıma teşekkür ediyorum. Ayrıca derginin teknik işlerinden yayım aşamasına kadar sürekli yardımlarını esirgemeyen Serkan Yorgancılar ile Arş. Gör. Leman Demirbaş’a yürekten minnettarlığımı sunuyor, derginin ülkemizin akademik camiasına hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Yolun açık olsun Demokrasi Platformu..

Doç. Dr. Ramin Sadık

Bayburt Üniversitesi